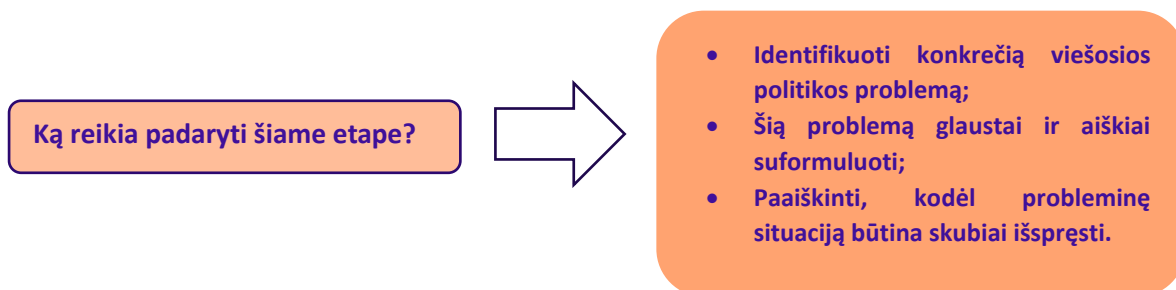

Problemos apibrėžimas

Problema galima apibrėžti kaip viešajame gyvenime susiklosčiusią tam tikrą neigiamą (spręstiną) nuolat besikartojančią situaciją arba kaip atotrūkį tarp esamos ir pageidautinos situacijų. Su konkrečia viešosios politikos sritimi susijusi problema turėtų būti aiškiai, glaustai suformuluota ir paaiškinta („kas yra blogai“ ir „kodėl tai yra blogai“).

Aprašant esamą situaciją, reiktų trumpai paaiškinti, kodėl ji vertintina neigiamai ir kodėl problemą reiktų skubiai spręsti. Kartu turėtų būti trumpai apibūdinta siektina situacija. Jeigu analizuojama problema susijusi su strateginiais aptariamoms srities tikslais, išdėstytais Vyriausybės programoje ir kituose strateginiuose dokumentuose, tai turėtų būti atskleista kaip problemos išsprendimas padės siekti šių tikslų.

Esant galimybei, reiktų nurodyti, kaip Lietuva šioje srityje atrodo lyginant su kitomis šalimis, kaip vertinama pagal tarptautinius indeksus ir pan.

Tiksliai suformuluota problema (kai kuriais atvejais jų gali būti kelios) padės nustatyti jos priežastis ir parinkti tinkamas sprendimo priemones, kurios leistų tas priežastis pašalinti ar bent jau sušvelninti. Nuo aiškaus problemos bei jos priežasčių supratimo ir aprašymo labai priklauso tolimesnė poveikio vertinimo kryptis, alternatyvų apibrėžimas ir galutiniai poveikio vertinimo rezultatai.

Netiksliai, nepakankamai aiškiai, per siaurai ar per plačiai apibrėžta problema apsunkina poveikio vertinimo procesą ir tolimesniuose etapuose teks sugrįžti atgal ir tikslinti problemos apibrėžimą. Kai problema apibrėžiama pernelyg plačiai, nustatoma per daug problemą sąlygojusių priežasčių, tuomet paaiškėja, kad planuojami problemos sprendimo būdai nėra tinkami visoms šioms problemą sąlygojusioms priežastims pašalinti ar sušvelninti..

Šiame etape neturėtų būti gilinamasi į problemą lemiančias priežastis ir problemos paveiktų visuomenės grupių identifikavimą (tai bus atliekama tolimesniuose poveikio vertinimo etapuose). Svarbiausias šio etapo uždavinys – tiksliai suformuluoti ir išgryninti problemą (tam turėtų būti skiriama pakankamai dėmesio).

Problemos identifikavimui, suformulavimui ir aprašymui galėtų pasitarnauti baigiamasis (*ex post*) poveikio vertinimas (jeigu toks buvo atliktas), kiti aptariamos srities analitiniai šaltiniai (įvairios studijos, tyrimai, tarptautinių organizacijų teikiami rodikliai, indeksai ir kt.), statistiniai duomenys, viešųjų konsultacijų metu gauta informacija, pasikartojančios ir viešai aptariamos probleminės situacijos, kurios rodo, kad esamas teisinis reguliavimas turi sisteminių trūkumų arba teisės aktuose nustatyti reikalavimai nėra tinkamai įgyvendinami ir pan.

Problemų pavyzdžiai:

- Neužtikrinamas tinkamas ir savalaikis atliekų sutvarkymas ir jo finansavimas įmonės bankroto ar kitais atvejais, kai įmonė nori ar privalo nutraukti atliekų naudojimo ar šalinimo veiklą.
- Nesudarytos vienodos ir aiškios teisinės sąlygos informacinėse sistemose sukauptų ir kaupiamų sveikatos duomenų pakartotiniam naudojimui.
- Švietimo sistema neužtikrina tinkamų sąlygų kiekvienam negaliai ar specialiuosius ugdymosi poreikius turinčiam vaikui ugdytis kartu su savo bendraamžiais jam artimiausioje ugdymo įstaigoje;
- Nepakankamai efektyvus ir per ilgas viešųjų pirkimų ginčų nagrinėjimas.
- Nesąžiningos prekybos praktikos paplitimas santykiuose tarp žemės ūkio ir maisto produktų tiekėjų ir tokių produktų pirkėjų.
- Projektuojant gaminius ir tvarkant atliekas neužtikrinama, kad būtų tinkamai laikomasi atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, todėl didėja atliekų kiekis ir atliekos nėra tvarkomos taip, kad vertinga žaliava grįžtų į atgal į ekonomiką.
- Turto ir verslo vertinimo sistema netenkina visuomenės poreikio gauti patikimą vertinimo rezultatą.
- Sudėtingos ir dažnai besikeičiančios imigracijos taisyklės trukdo Lietuvai konkuruoti dėl kvalifikuotos darbo jėgos bei studentų pritraukimo ir jų išlaikymo.